

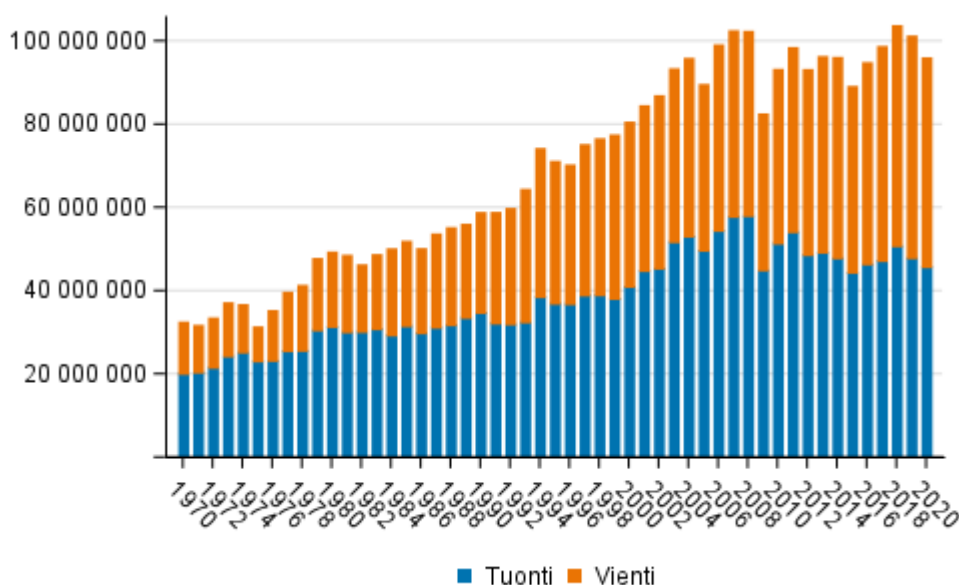
Ulkomaan meriliikenne

2020

Vuonna 2020 ulkomaan meriliikenteen matkustajamäärä laski 65 prosenttia, mutta tavaraliikenne säilyi miltei ennallaan

Koronaviruspandemia vaikutti voimakkaasti ulkomaan meriliikenteen matkustajamäärään, joka laski 65 prosentilla vuoteen 2019 verrattuna. Suomen satamien kautta kulkenut matkustajamäärä oli 6,7 miljoonaa vuonna 2020. Yli 90 prosenttia meritse kuljetetuista matkustajista matkasi Viroon ja Ruotsiin kulkevilla reiteillä. Ulkomaan merikuljetusten kokonaismäärä oli vuonna 2020 yhteensä 96,0 miljoonaa tonnia. Merikuljetukset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna viisi prosenttia. Vienti laski kuusi prosenttia ja oli 50,2 miljoonaa tonnia. Tuonti laski neljä prosenttia ja oli yhteensä 45,8 miljoonaa tonnia. Kuljetusvälineitä kuljetettiin yhteensä 2,4 miljoonaa kappaletta. Näistä 53 prosenttia oli matkustajien henkilöautoja.

Ulkomaan merikuljetukset (tonnia) 1970–2020

Tavaraliikenne

Ulkomaan merikuljetusten kokonaismäärä oli 96,0 miljoonaa tonnia. Tästä kauttakulku- eli transitoliikenteen osuus oli 9 prosenttia eli 8,4 miljoonaa tonnia. Eniten kuljetettiin kappaletavaraa, 16,5 miljoonaa tonnia ja seuraavaksi eniten kuljetettiin raakaöljyä, 11,3 miljoonaa tonnia. Suurin tuotu tavaralaji oli raakaöljy, joka vastasi 25 prosenttia kaikesta meritse tuodusta tavarasta. Eniten vietiin öljytuotteita, kappaletavaraa ja paperia. Nämä tavaralajit muodostavat 46 prosenttia kaikesta meriliikenteen tavaraviennistä. Vilkkaimmat tavaraliikenteen satamat olivat Sköldvik, HaminaKotka, Helsinki, Kokkola ja Naantali. Suurimmat tuontisatamat olivat Sköldvik, Helsinki, Naantali, Raahe ja HaminaKotka. Suurimmat vientisatamat puolestaan olivat HaminaKotka, Sköldvik, Helsinki, Kokkola ja Rauma.

Taulukko 1. Ulkomaan meriliikenteessä kuljetettu tavaramäärä tavaralajeittain vuosina 2018-2020

Suunta ja tavaralaji		Vuosi			
		2018	2019	2020	
Vienti	Raakapuu	839 970	714 705	482 449	
	Sahatavara	3 749 891	3 962 493	3 798 860	
	Sellu, puuhiokie, jätepaperi	3 600 683	3 874 226	3 943 835	
	Paperi	8 157 124	7 563 773	6 467 012	
	Vaneri, muut puulevyt	259 001	245 719	212 822	
	Malmit, rikasteet	5 001 231	4 367 797	4 660 187	
	Metallit, metallituotteet	3 338 673	2 887 695	2 910 408	
	Raakaöljy	9	40	68	
	Öljytuotteet	8 935 661	9 166 173	8 768 395	
	Kivihiihi, koksi	973 354	1 365 453	799 305	
	Lannoitteet	3 096 333	3 577 862	3 649 634	
	Kemikaalit	3 403 378	3 557 791	3 518 461	
	Raakamineraalit, sementti	1 150 091	1 454 668	1 336 861	
	Vilja	415 069	547 694	778 348	
	Kappaletavara	9 002 069	8 701 379	7 860 184	
	Muu tavara	998 984	1 317 860	1 016 253	
	Yhteensä	52 921 521	53 305 328	50 203 082	
	Tuonti	Raakapuu	3 167 139	3 022 638	3 002 951
		Sahatavara	36 216	32 219	33 711
Sellu, puuhiokie, jätepaperi		430 809	309 255	215 435	
Paperi		208 360	212 113	253 996	
Vaneri, muut puulevyt		32 547	39 346	37 052	
Malmit, rikasteet		4 855 165	4 274 233	4 372 708	
Metallit, metallituotteet		1 279 761	1 370 915	1 412 315	
Raakaöljy		11 889 441	11 939 810	11 314 437	
Öljytuotteet		4 767 546	4 658 124	4 907 966	
Kivihiihi, koksi		4 254 867	3 407 649	2 597 314	
Lannoitteet		256 369	259 915	281 736	
Kemikaalit		2 815 815	2 669 110	2 479 932	
Raakamineraalit, sementti		4 779 894	4 024 729	3 839 014	
Vilja		124 896	62 498	62 165	
Kappaletavara		9 214 655	8 877 333	8 617 850	
Muu tavara		2 744 086	2 823 196	2 400 071	
Yhteensä		50 857 566	47 983 083	45 828 653	

Tavaraliikenne konteissa ja kuljetusvälineissä

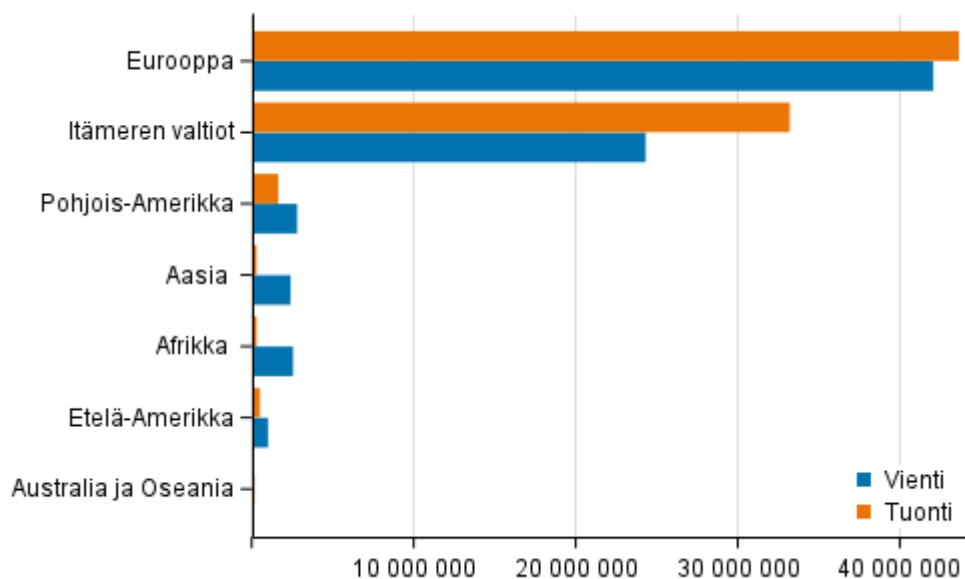
Konteissa kuljetettiin yhteensä 11,9 miljoonaa tonnia tavaraa Suomen satamien kautta vuonna 2020. Määrä oli 8,7 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Kuljetettujen konttien määrä oli 840 137 (1 494 014 TEU-konttia)¹⁾. Konteissa kuljetetun tavaran vienti laski 9,5 prosenttia ja tuonti laski 6,7 prosenttia tonneissa mitattuna vuoteen 2019 verrattuna.

Tavaraliikenteen kuljetusvälineissä kuljetettiin tavaraa yhteensä 15,6 miljoonaa tonnia ja kuljetusvälineitä kuljetettiin kaikkiaan 1,12 miljoonaa kappaletta. Tavaraliikenteen kuljetusvälineistä eniten kuljetettiin kuorma-autoja ja kuorma-autojen perävaunuja, yhteensä 1,09 miljoonaa kappaletta. Muita kuljetusvälineitä kuljetettiin 29 892 kappaletta. Kuljetusvälineissä ja konteissa kuljetettu tavaramäärä oli yhteensä 27,5 miljoonaa tonnia, joka on 29 prosenttia kaikesta meriliikenteessä kuljetetusta määrästä.

Ulkomaan meriliikenteen kuljetussuorite

Ulkomaan meriliikenteen kuljetussuorite oli vuonna 2020 yhteensä 211,7 miljardia tonnikilometriä. Viennin kuljetussuorite oli 143,1 miljardia tonnikilometriä ja tuonnin 68,6 miljardia tonnikilometriä. Ulkomaan meriliikenteen tuontitavaroista 72 prosenttia tuotiin Itämeren alueen valtiosta ja vain 5 prosenttia muista kuin Euroopan satamista. Vientitavaroista 48 prosenttia vietiin Itämeren alueen valtioihin ja Euroopan satamien ulkopuolelle 16 prosenttia. Erot tuonti- ja vientimaissa heijastuvat suoraan kuljetussuoritteeseen. Kuljetussuorite laski 9 prosenttia verrattuna vuoteen 2019.

Vienti ja tuonti alueittain vuonna 2020

Kauttakulkuliikenne

Kauttakulkuliikennettä eli transitoliikennettä kulki Suomen satamien läpi 8,4 miljoonaa tonnia. Suurin osa tästä oli vientitransitoa, 7,9 miljoonaa tonnia. Tuontitransitoa oli 0,6 miljoonaa tonnia. Vientitransitosta suurin osa on malmeja ja rikasteita sekä lannoitteita, kemikaaleja ja kivihiiiltä ja koksia. Nämä tavararyhmät muodostavat 96 prosenttia vientitransitosta. Tuontitransitosta yli puolet on kappaletavaraa. Transitoliikenne väheni kuusi prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Vientitransito väheni kuusi prosenttia ja tuontitransito väheni viisi prosenttia.

1) Konttaliikenteen perusmittayksikkö TEU tarkoittaa yhtä 20 jalkaa pitkä, 8 jalkaa leveä ja 8,5 jalkaa korkeata konttia.

Taulukko 2. Transitoliikenteessä kuljetettu tavaramäärä tavaralajeittain vuosina 2018–2020

Suunta ja tavaralaji		Vuosi			
		2018	2019	2020	
Vienti	Raakapuu	938	96	203	
	Sahatavara	15 916	27 703	15 428	
	Sellu, puuhioke, jätepaperi	10 517	3 146	178	
	Paperi	19 245	29 781	2 868	
	Vaneri, muut puulevyt	2 166	1 437	1 535	
	Malmi, rikasteet	3 947 160	3 147 988	3 045 453	
	Metallit, metallituotteet	22 845	28 189	42 736	
	Raakaöljy	-	-	68	
	Öljytuotteet	66 315	94 598	144 784	
	Kivihilli, koksi	840 139	1 167 260	646 170	
	Lannoitteet	1 707 391	2 122 805	2 202 479	
	Kemikaalit	1 560 445	1 658 448	1 668 945	
	Raakamineraalit, sementti	3 145	883	14	
	Vilja	2 786	5 044	3 508	
	Kappaletavara	79 974	93 120	83 944	
	Muu tavara	24 775	17 013	11 130	
	Yhteensä	8 303 757	8 397 511	7 869 443	
	Tuonti	Raakapuu	-	24	1 533
		Sahatavara	14 499	23 524	15 833
Sellu, puuhioke, jätepaperi		1 227	1 056	631	
Paperi		4 789	1 963	1 697	
Vaneri, muut puulevyt		1 582	3 818	9 001	
Malmi, rikasteet		204	592	357	
Metallit, metallituotteet		72 891	55 518	58 598	
Raakaöljy		-	14	68	
Öljytuotteet		235	410	6 510	
Kivihilli, koksi		1 101	3 166	4 661	
Lannoitteet		1 203	27	96	
Kemikaalit		53 219	48 403	43 528	
Raakamineraalit, sementti		9 515	9 021	14 274	
Vilja		331	313	124	
Kappaletavara		468 014	316 096	335 405	
Muu tavara		97 618	126 797	69 601	
Yhteensä		726 428	590 742	561 917	

Matkustajaliikenne

Matkustajaliikenteessä kuljetettiin vuonna 2020 yhteensä 6,7 miljoonaa henkilöä. Suomen ja Viron välillä matkusti 4,1 miljoonaa henkilöä ja Suomen ja Ruotsin välillä 2,3 miljoonaa henkilöä. Suomen ja Saksan välillä kuljetettiin 0,1 miljoonaa matkustajaa, Suomen ja Venäjän välillä ei kuljetettu lähes lainkaan matkustajia. Matkustajamäärä laski 65 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Vuonna 2020 Suomeen ei saapunut lainkaan ulkomaalaisten risteilyalusten matkustajia. Matkustajien henkilöautoja kuljetettiin vuonna 2020 kaikkiaan 1,3 miljoonaa kappaletta ja linja-autoja 8 264 kappaletta. Matkustajien henkilöautojen kuljetukset vähenivät 41 prosenttia ja linja-autojen kuljetukset vähenivät 79 prosenttia.

Saimaan kanavan kuljetusten määrä

Saimaan kanavan kautta kuljetettiin 1 191 842 tonnia tavaraa ulkomaan liikenteessä. Ulkomaan liikenteessä olevilla aluksilla kuljetettiin eniten raakapuuta, yhteensä 523 854 tonnia. Seuraavaksi eniten kuljetettiin raakamineraaleja ja sementtiä 294 592 tonnia. Saimaan kanavan kuljetukset kasvoivat 22 prosenttia verrattuna vuoteen 2019.

Sisällys

Laatuseloste: Ulkomaan meriliikenne.....	7
--	---

Laatuseloste: Ulkomaan meriliikenne

1. Tilastotietojen relevanssi

Ulkomaan meriliikennetilaston tiedot on tarkoitettu meriliikenteestä päättävien, merenkulkuelinkeinon, teollisuuden, kaupan, tutkimuksen, yritysten ja kaikkien vesiliikenteestä kiinnostuneiden käyttöön.

Ulkomaan meriliikennetilastoon kootaan tietoa kaikista meritse tapahtuvista tavaroiden ja matkustajien kuljetuksista aluksilla Suomen ja ulkomaiden välillä sekä ulkomaanliikenteessä Suomen satamissa käyneistä aluksista. Siinä on tavaroiden, matkustajien ja kuljetusvälineiden tuonti- ja vientimäärien lisäksi tietoa myös kuljetussuoritteesta ja kuljetuksissa käytetyistä aluksista. Tilastossa on esitetty lisäksi Saimaan kanavan kautta kulkeneen ulkomaan liikenteen liikenne- ja kuljetusmäärät.

Tavaraliikennetilasto sisältää tiedot kaikista Suomen satamissa puretuista ja lastatuista tavaramääristä tavaralajeittain. Satamakohtaiset tilastot sisältävät myös sekä kauttakulku- eli transitoliikenteessä että kuljetusvälineissä ja konteissa kuljetetut lastit. Erikseen on tietoja pelkästään kauttakulkuliikenteessä sekä kuljetusvälineissä ja konteissa kuljetetuista tavaramääristä.

Matkustajaliikennetilasto sisältää matkustaja-alusten, ro-ro-matkustaja-alusten sekä säännöllistä matkustajaliikennettä harjoittavien lastialusten matkustajamäärätiedot. Vuodesta 2001 alkaen ulkomaisilla risteilyaluksilla saapuneiden ja lähteneiden matkustajien määrä on tilastoitu erikseen. Tätä ennen risteilymatkustajien määrä sisältyi alusten lähtö- ja määräm maiden lukuihin.

Alusliikennetilastossa esitetään lukumäärä ja vetoisuustiedot suomalaisiin satamiin saapuneista aluksista.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastokeskus saa kaikki Ulkomaan meriliikennetilaston tuottamista tarvitsemansa tiedot Portnet-järjestelmästä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in kautta. Ulkomaanliikenteessä olevien sekä suomalaisten että ulkomaalaisten alusten saavuttua suomalaiseen satamaan tai lähdettyä suomalaisesta satamasta aluksen varustamo tai useimmiten sen edustaja syöttää tiedot aluksesta, sen lastista ja lastaus- ja purkaussatamasta valtakunnalliseen Portnet-järjestelmään tai toimittaa vastaavat tiedot paperilomakkeella tullitoimipaikkaan, jossa tiedot tallennetaan Portnet-järjestelmään. Tiedot tarkastetaan ja niitä täydennetään satamaviranomaisten lähettämistä kuukausiraporteista Traficomissa.

3. Tietojen luotettavuus ja tarkkuus

Ulkomaan meriliikennetilastoja voidaan pitää kattavina ja luotettavina. Tilastot perustuvat jokaisesta aluskäynnistä kerättyihin yksityiskohtaisiin tietoihin.

Tavaraluokituksen osalta ulkomaan meriliikennetilastoissa on puutteita. Kaikkea konteissa, perävaunuissa, kuorma-autoissa, junavaunuissa ym. kuljetusvälineissä kuljetettua lastia tiedonantajat eivät pysty erittelemään tavaralajeittain. Sellaiset lastit tilastoidaan tavaralajina ”kappaletavara”. Tämän vuoksi esim. paperin ja sahatun puutavarantilastossa olevat luvut eivät sisällä ao. tavaralajin koko kuljetettua määrää, vaan osa sisältyy kappaletavaraan.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ulkomaan meriliikennetilaston ennakkotiedot julkaistaan kuukausittain noin viiden viikon kuluttua tilastointikuukauden päättymisestä. Vuositilasto julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Ulkomaan meriliikennetilaston kuukausi- ja vuositilastojen tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen verkkosivustolla ja julkistusten lisäksi tiedot ovat saatavissa Tilastokeskuksen Statfin-tietokannassa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastot ulkomaan meriliikenteen ennakkollisista tiedoista ovat nähtävillä Tilastokeskuksen verkkosivuilla kuukausittain uusimman julkaisun ilmestyttyä ja vuosittain vuosijulkaisun ilmestyttyä elokuussa. Samaan aikaan julkaistaan ja päivitetään ulkomaan meriliikenteen aikasarjat Tilastokeskuksen StatFin-tietokannassa.

Ulkomaan meriliikenteen tiedoista voidaan tehdä toimeksiantona tilastoja asiakkaan toivomuksen mukaisesti. Aineistoja voidaan luovuttaa tutkimuskäyttöön tai tilastollisia erityisselvityksiä varten ilman tunnistetietoja käyttöluvamenettelyn kautta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Ulkomaan meriliikennetilastossa tavarat on jaettu 16 luokkaan. Ne on johdettu NST 2007-luokituksesta (Standard Goods Classification for Transport Statistics). Tavaramäärät ovat tonneina, ja tavarankuljetussuorite tonnakilometreinä. Kuljetetun raakapuun m³ -määrät on muutettu tonneiksi kertoimella 0,7, hake kertoimella 0,3 ja sahatavara kertoimella 0,6. Kuljetussuorite on saatu kertomalla tavaratonnit Helsingin ja ao. tuonti- ja vientimaiden satamien välisillä keskimääräisillä etäisyyksillä.

Kuljetusvälineiden ja konttien osalta annetaan kuljetettujen yksiköiden lukumäärä ja niissä kuljetettu lasti tonneina sekä konttien osalta lisäksi TEU-määrä (Twenty Foot Equivalent Units). TEU-lukumäärä ilmaisee, kuinka paljon kontteja on kuljetettu käyttäen mittayksikkönä 20 jalan konttia. Kontit voivat olla erikokoisia. Satamiin saapuneiden alusten määrällä tarkoitetaan satamien kaikkien aluskäyntien määrää eli sekä suoraan ulkomailta tulleiden että toisen suomalaisen sataman kautta ulkomailta tulleiden alusten lukumäärää. Suoraan ulkomailta saapuneilla aluksilla tarkoitetaan niitä aluksia, jotka saapuvat ulkomailta ensimmäiseen suomalaiseen satamaan.

Alustyypiluokittelussa ro-ro-matkustaja-aluksella tarkoitetaan ro-ro-alusta, joka voi kuljettaa vähintään 120 matkustajaa. Ryhmään ro-ro-matkustaja-alukset kuuluu matkustaja-autolauttojen lisäksi suurnopeusaluksia sekä ropax-aluksia. Ro-ro-lastialuksiin kuuluvat ro-ro-alukset, jotka lastin lisäksi voivat kuljettaa vähemmän kuin 120 matkustajaa. Samaa jaottelua ro-ro-matkustaja-alusten ja ro-ro-lastialusten välillä käytetään väylämaksulaissa (1122/2005) ja meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyntä parantamisesta annetussa laissa (1277/2007).

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tilastotietoja ulkomaan meriliikenteestä on julkaistu Suomessa jo 1800-luvun puolivälistä lähtien. Täysin vertailukelpoisia aikasarjoja on saatavissa vuodesta 1981 alkaen. Vuonna 1981 mm. tavaraluokituksessa tehtiin huomattavia muutoksia, jotka vaikeuttavat tätä vanhempien tilastojen vertailtavuutta.

EU:n jäsenvaltioiden käyttämät erilaiset käsitteet ja määritelmät ovat vaikeuttaneet meriliikennetilastojen kansainvälistä vertailtavuutta. Tätä tilannetta on pyritty parantamaan EU:n direktiivillä tavaroiden ja matkustajien merikuljetuksia koskevista tilastoista (2009/42/EY), jolla yhtenäistetään eri jäsenvaltioiden meriliikennetilastoissa käyttämiä luokituksia ja määritelmiä. Vuodesta 1997 alkaen Eurostat on kerännyt meriliikennetilastotietoja ja julkaisee niitä mm. Internet-sivuillaan.

Lisätietoja

Matti Kokkonen 029 551 3770
Vastaava osastopäällikkö:
Hannele Orjala

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Liikenne ja matkailu, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute